

Szeretett testvéreim a Krisztusba vetett hit által!

Képzeljük csak el, hogy amikor Jézus a nyilvános működését elkezdte, mennyire nehéz helyzetben volt: mit is tegyen, mit is mondjon?

Mondja ki magáról, hogy ő a várva várt Istenkirály, a próféták által meghirdetett Messiás? Kezdjen valamilyen politikai karriert? Mik legyenek a legfontosabb tanításai? Milyen közösséget, szervezetet hozzon létre? Miről ne adjon különösebb tanítást: (Pl. a túlvilági életéről szerintem igen szűkszavúan nyilatkozott, igaz, ő maga feltámadt, és ez elég kell, hogy legyen!) Milyen jeleket tegyen? Milyen vallásgyakorlatot tanítson? Mennyire engedje a Sátán cselekvéseit érvényesülni? Mit kezdjen a nem hívőkkel? És a különböző teológiai irányzatú hívőknek mit tanítson? Mit mondjon a más vallásúaknak? Mennyire legyen karakteres, hogy őrá reagáljanak, vagy mennyire legyen ő az, aki reagál helyzetekre? Mire mennyi időt szánjon? Kire mennyi időt szánjon? Mit kezdjen kora addigi egyházával? És így tovább.

Testvéreim! Azért mondtam ezeket bevezetésképpen, hogy el tudjuk képzelni azt a helyzetet, amikor Jézust megkérdezték az akkorra már egyre inkább gyakorolt kultikus kézmosás hagyományának dorgában. Milyen nehéz volt jól válaszolnia.

Mi mit felelnénk ma erre a kérdésre? Mit feleljen ma például egy református lelkész arra, amikor egy gyülekezetben olyan hagyományokkal találkozik, amelyeket vagy az elődje idejében, vagy már régebb óta gyakorol a gyülekezet és a lelkész nem tartja fontosnak, vagy nem is tetszik neki, ezért nem akarja gyakorolni? (Pl. úrvacsorai bor maradékának megivása a templomban istentisztelet után. Nem nálunk, de számos gyülekezetben van ilyen hagyomány.) Vagy mit tegyen egy lelkész, ha megkérdik, hogy egy másik gyülekezetben működő vallásgyakorlatot az ő gyülekezetében miért nem gyakorolnak? (Pl. Káté magyarázatos alkalom, amelyik Bánhidán van, nálunk nincs.) Mit mondjon egy lelkész akkor, amikor az egész országban elterjednek olyan vallási divatok, amelyeket egyre többen gyakorolnak, de a lelkész semmi jelentőségét nem látja? (Pl. újabban egyre több református esküvői liturgiában kérnek gyűrűs liturgiát, vagy egyre több gyülekezetben énekelnek slágerként a magyar éneklési kultúrával szembe menő úgynevezett ifjúsági énekeket.) Stb.

Értitek a problémát? Mit feleljen Jézus arra a kérdésre, hogy az egyre inkább elterjedőben levő rituális kézmosás dorgában, ami eredetileg csak a papok dolga volt, ám később a kegyes szentírásstudók és farizeusok is elkezdtek ezt gyakorolni és ajánlgatni a többi hívőnek is, szóval mit feleljen Jézus, hogy miért nem csinálják ezt a tanítványai? Hát nem egy szép misszióról van itt szó? Ez nem jel? Ez nem olyan fajta lelki igényesség, mint ha ma a templomainkba rövid nadrágban nyáron sem lehetne bejönni, vagy nem olyan, mint a római katolikusoknál a szentelt vízbe való ujjmártás? Hát nem az a jó, hogy a liturgiai elemekkel segítsük a lélek felemelkedését, tisztulását? Hát nem jó dolog, hogy a lélek tisztulására emlékeztetés céljából minden étkezési liturgia kezdődjék jelképes kézmosással, vagy edénymosással? És miért nem pártolja ezt Jézus? Miért nem emelte fel a szavát, hogy némely tanítványai ezt nem tették?

Mit felelnénk Jézus helyében? Azt mondanánk, hogy ez nem olyan lényeges kérdés, ebben szabadsága van mindenkinek a maga belátása szerint tenni? Vagy azt mondanánk, hogy ezentúl igyekezzünk az ilyet propagálni? Sőt, már eddig is ezt tettük? Vagy azt, hogy nem látjuk az egyértelmű egyenes arányt a vallásos kézmosást gyakorlók száma és az igazán hívők száma

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet

Hamar László lelkész

Elhangzott 2022. szeptember 4-én

közt? Mit mondanánk? Azt, hogy tényleg, a vének hagyománya az nagyon fontos, azt át kell vennünk, vagy éppen ellenkezőleg, hogy a vének hagyománya már idejétmúlt, itt az ideje új értelmesebb hagyományokat teremteni, például szenteskedő kézmosás helyett kétsoros istenes versikét mondani? Vagy azt mondani, hogy a vallásokat mindig megölik az ostoba hagyományok? Vagy azt, hogy már megint ürügyet keresnek az igazi hívők ellenségei, hogy belé kössenek az igazi hívőkbe? Vagy azt, hogy lássuk csak, kik is kezdték el ezt a hagyományt, miért, és hogy nem is voltak olyan szentek? Mit mondanánk?

Jézus természetesen az előbb említett lehetőségek közül egyiket sem választotta. (Nekem egyébként ezek közül a lehetséges válaszok közül több is bejönne...) De Jézus nem így válaszolt. Jézus azt felelte, hogy mivel ennek a hagyománynak a lényege a mélyebb hit kifejezése, borzasztónak tartja, hogy az efféle könnyen gyakorolható, látványos vallásgyakorlatban mennyire becsapják magukat az emberek. Emberektől lesik, hogy mi a menő, a divatos, a trendi vallásgyakorlat, amiben elismertséget kaphatnak, és ezzel megússzák a vallásgyakorlat lényegét, azt, hogy abban az élő Isten kérdezi az embert. Emberi hagyományok betartása mellett kikapuznak az Istennel szemben, akit nem lehet becsapni. Ő látja a lelket, tisztában van vele, hogy mit miért teszünk, milyen haszonlesésből. A szép vallási látszat nem érdekli. Például nem tud elájulni attól a szép gondolattól, hogy valaki már életében félretesz az egyháznak vagyont, igaz, úgy, hogy haláláig a haszonélvezete azért meglehet, viszont, ha a szüleinek anyagi támogatásra lenne szüksége, akkor szenteskedve szétárthatja a karját, hogy „ó, én adnék, de hát a fogadalmam kötelez...”. Így aztán az Isten által parancsolt „Tiszteld apád és anyád” parancsolat helyett emberi tiszteletet vívnak ki, még úgy is, ha ezáltal valójában lehetőséget kapnak tiszteletlenkedni a szülőkkel szemben.

Testvéreim! Jézus mindezekről a dolgokról, tehát az emberi hagyományok komolyanvételéről és azok megtartásáról nem úgy beszélt, hogy általánosságban szólt bizonyos ebből eredő problémákról, hanem magából kikelve mondta: ez a nép képmutató. Ti Isten parancsolatát elhagyjátok és emberi parancsolatok betartásával kiváltjátok, sőt még örültök is magatoknak. Undorító.

Nincs jóindulattal sem a kérdezők felé, sem a hagyományt gyakorlók felé. Csak a tanítványai felé van. Nem azzal, hogy az ő vallásgyakorlatuk sokkal hitelesebb lett volna, hiszen volt olyan, amikor a tanítványai éppen arról beszélgettek, hogy majd mekkora karriert tudnak csinálni a Jézus-követésből. Jézus nem a tanítványai kiforrott hitét és remekbeszabott addig még csak csekély, ám minden bizonnyal nem sekélyes hitüket állította szembe a kérdezőkkel és az általános népi vallásossággal szembe, hanem azt, hogy az ő tanítványai legalább jó irányt jelöltek ki. Azt, hogy Jézusban az élő Isten kihívását érezték, és ezt komolyan vették. Nagyjából ennyi. Nem több és nem kevesebb. Próbálták követni ezt a Jézust, több-kevesebb sikerrel. Nem voltak erkölcsösebbek a farizeusoknál, volt, hogy egy egész falu lakosságának megsemmisítését kérték Jézustól, máskor az egyikőjük pénzt lopott, egy harmadik később esküdözött, hogy nem ismeri Jézust, ismét mások az édesanyjukkal odasomfordáltak Jézushoz, hogy hadd legyen a két testvér majd a második a mennyi trónusnál rangban, szóval Jézus nem a tanítványai tiszta szívű kedves vallásgyakorlatát állította szembe a kézmosókkal. Nem. Ő azt állította szembe az emberi vallási hagyományok szentségével, tiszteletreméltóságával, hogy az övéi, a tanítványok mérték magukat az Isten Jézus által tolmácsolt parancsolatainak alávetni az

emberi hagyományokat hátrébb szorítva. A tiszta szív kifejezésének sokezer éves vallástörténetében az ember oly' sok mindent kitalált, hogy hogy is fejezze ki Isten iránt a maga megtisztulását, amiben a külső ártó lelki szennnytől megtisztul, de Jézus kegyetlen szókimondással arra tanít, hogy kezet mosni mindenki tud, a kívülről jövő szennyet könnyű lemosni, még talán a lelki szennyet is, de vajon a belülről fakadó szennyet hogyan moshatná ki az ember? A saját lelki tisztátalanságot nem lehet jelképes kézmosás gyakorlásával legyőzni. Ott annak az Istennek a kegyelme kell, akit a tanítványok Jézusban felismertek, és aki nem új és további vallásgyakorlatokkal tette teljessé az igaz istenhitet, hanem azzal, hogy szent Fiát Megváltónak adta az ellehetetlenült embernek. Itt a vallás nem lelki tisztaságot kifejező kézmosás szinten kell, hogy tiszta legyen, hanem úgy, hogy még a nem hívők, a kívülállók is azt lássák: semmit nem tesznek a hívek képmutatásból, mert őket csak az Isten parancsolata érdekli és annak a Jézustól tanult megvalósítása. Így legyen ez köztünk. Ámen.